

2 0 1 7

(November)

SANSKRIT

(Major)

Course : 502

Full Marks : 80

Pass Marks : 32/24

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

UNIT—I

[Kādambarī (Ujjayinīvarṇana)]

(Marks : 25)

1. Give very short answers of the following : 1×3=3

(a) What do you mean by the word 'कादम्बरी'?

(b) Mention the name of a work written by
Bāṇabhaṭṭa other than Kādambarī.

(c) “_____ _____ निकषं वदन्ति।”

(Fill in the blanks)

2. Give a description of the city of Ujjayinī in your own language.

Or

“वाणोच्छिष्टं जगत् सर्वम्।”

Justify the above statement.

3. Translate *either* into Assamese or English any *one* of the following :

(a) यस्यां च निशावसानप्रबुद्धस्य तारतरमपि पठतः पञ्जरभाजः
शुकसारिकासमूहस्याभिभूतगृहसारसविरुतेन विस्तारिणा
विलासिनीभूषणरवेणाविभाव्यमाना व्यर्थाभवन्ति प्रभात-
मङ्गलगीतयः। यस्यां चानिवृत्तिर्मणिप्रदीपानामन्तस्तरसा
हाराणामस्थितिः संगीतमुरजध्वनीनां द्वन्द्ववियोगचक्रनाम्नां
वर्णपरीक्षा कनकानामस्थिरत्वं ध्वजानां मित्रद्वेषः कुमुदानां
कोशगुप्तिरसीनाम्।

(b) पशुपतिनिवासप्रीत्या गगनपरिसरोल्लेखिशिखरमालेन कैलास-
गिरिणेव सुधासितेन प्राकारमण्डलेन परिगता प्रकटशङ्खशुक्ति-
मुक्ताप्रवालमरकतमणिराशिभिश्चामीकरचूर्णवालुकानि करनिचि-
तैरायामिभिगस्त्यपरिपीतसलिलैः सागरैरिव महाविपणिपथैरुप-
शोभिता।

4. Explain in Sanskrit any *one* of the following : 6

(a) यस्यामुत्तुंगसौधोत्संगसंगीतसंगिनीनामंगनानामतिमधुरेण गति-
रवेणकृष्यमाणाधोमुखतुरंगः, पुरःपर्यस्तरथपताकापटः कृतमहा-
कालप्रणाम इव प्रतिदिवसमालक्ष्यते गच्छन् भगवान्दिवसकरः।

(b) यस्याञ्च सौधशिखरशायिनीनां पश्यन् मुखानि पुरसुन्दरीणां
मदन-परवश इव पतितः प्रतिमाच्छलेन लुठति बहलचन्दन-
जलसेकशिशिरेषु मणिकुट्टिमेषु मृगलाञ्छनः।

UNIT—II

(Abhijñānaśakuntalam)

(Marks : 20)

5. Write very short answers of the following : 1×2=2

(a) What is the meaning of the term 'अभिज्ञान'?

(b) Who was शार्ङ्गरव?

6. Why is the IV Act of the 'अभिज्ञानशकुन्तलम्' regarded as the best Act in the drama? Give reasons for your answer.

10

Or

Discuss the significance of the curse of Durvāsā in the *Abhijñānaśakuntalam*.

7. Translate *either* into English or Assamese any *one* of the following :

(a) पातुं न प्रथमं व्यवस्यति जलं युष्मास्वपीतेषु या
नादत्ते प्रियमण्डनापि भवतां स्नेहेन या पल्लवम्।
आद्ये वः कुसुमप्रसूतिसमये यस्या भवत्युत्सवः
सेयं याति शकुन्तला पतिगृहं सर्वैरनुज्ञायताम्॥

(b) भूत्वा चिराय चतुरन्तमहीसपत्नी
दौष्यन्तिमप्रतिरथं तनयं निवेश्य।
भर्त्रा तदर्पितकुटुम्बभरेण सार्धं
शान्ते करिष्यसि पदं पुनराश्रमेऽस्मिन्॥

8. Explain with reference to the context any *one* of the following :

(a) ययातेरिव शर्मिष्ठा भर्तुर्वहुमता भव।
सुतं त्वमपि सम्राजं सेव पुरूमवाप्नुहि॥

(b) विचिन्तयन्ती यमनन्यमानसा
तपोनिधिं वेत्सि न मामुपस्थितम्।
स्मरिष्यति त्वां न स बोधितोऽपि सन्
कथां प्रमत्तः प्रथमं कृतामिव॥

UNIT—III

(Karnabhāram)

(Marks : 15)

9. Write very short answers of the following : 1×3=3

(a) How many dramas are ascribed to Bhāsa?

(b) Who was the son of जमदग्नि?

(c) Name the great alms (महत्तरं भिक्षा) given by
Karna (कर्ण) to Indra (इन्द्र) in the guise of a
Brāhmaṇa.

10. Translate into Assamese or English any *one* of the
following Ślokas : 3

(a) शिक्षा क्षयं गच्छति कालपर्ययात्
सुबद्धमूला निपतन्ति पादपा।
जलं जलस्थानगतं च शुष्यति
हूतं च दत्तं च तथैव तिष्ठति॥

(b) अनेकयज्ञाहुतितर्पितो द्विजैः
किरीटिमान् दानवसंघमर्दनः।
सुरद्विपास्फालनकर्कशाङ्गुलि-
र्मया कृतार्थः पाकशासनः॥

11. “न भेतव्यं न भेतव्यम्। प्रसीदतु भवान्। अन्यदपि श्रुयताम्।”
Who said this and to whom? Write briefly regarding the word ‘अन्यदपि’ referred to here.

1+1+4

12. Write the भरतवाक्य of the drama, ‘कर्णभारम्’.

UNIT—IV

(Uttarakāmarita)

(Marks : 20)

13. Write very short answers of the following : 1×3=

(a) Mention the name of any drama of Bhavabhūti other than Uttarakāmarita.

(b) What is the source-book of the drama, Uttarakāmarita?

(c) Who was लोपामुद्रा?

14. Translate into Assamese or English any one of the following Ślokas :

(a) दलति हृदयं गाढोद्वेगं द्विधा तु न भिद्यते
वहति विकलः कायो मोहं न मुञ्चति चेतनाम्।

ज्वलयति तनून्तर्दाहः करोति न भस्मसात्
प्रहरति विधिर्मर्मच्छेदी न कृन्तति जीवितम्॥

- (b) परिपाण्डुर्बलकपोलसुन्दरं
दधती विलोलकवरीकमाननम्।
करुणस्य मूर्त्तिरथवा शरीरिणी
विरहव्यथेव वनमेति जानकी॥

15. Discuss the significance of the 3rd Act of the drama, Uttarakāmarita.

8

Or

“एको रसः करुण एव निमित्तभेदात्।
भिन्नः पृथक् पृथगिवाश्रयते विवर्तान्॥”

Justify the above statement.

16. Elucidate the idea of the following (any one) : 5

(a) प्रियस्पर्शो हि पाणिस्ते तत्रैष निरज्ञो जनः।

(b) पुटपाकप्रतीकाशो रामस्य करुणो रसः।

(c) उत्पीड्य इव धूमस्य मोहः प्रागावृनोति माम्।
